

I. EKSPORTO RAIDA

► **Bendra prekių eksporto vertė, 2017 m. II ketv. palyginti su 2016 m. II ketv., augo 17,8%. Lietuva išliko lydere pagal prekių eksporto vertės didėjimą tarp Baltijos šalių. Kaip ir pirmame 2017 m. ketvirtyje, labiausiai augo lietuviškų energetinių produktų eksporto vertė - 26,4%, reeksporto vertė augo 22,3%, o lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė didėjo 11,9%**

► **Energetinių produktų** eksporto vertė auga trečią ketvirtį iš eilės, o 2017 m. II ketv., metinis augimas sudarė 26,4% Eksportuotų energetinių produktų vertė 2017 m. II ketv., sudarė 778,7 mln. eurų arba kiek daugiau kaip penktadalį viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Didžiausią įtaką augimui turėjo eksporto kainų augimas, kurios preliminariu vertinimo augo apie 17%, tuo tarp eksportuojami kiekiai didėjo apie 7%.

► Taip pat gerais augimo tempais pasižymėjo **reeksportas**, kuris 2017 m. II ketv., buvo 22,3% didesnis nei tuo pačiu laikotarpiu prieš metus ir pasiekė 2,77 mlrd. eurų vertę. Pagrindinis reeksporto vertės augimo veiksnys buvo pramoninės inžinerijos gaminių (mašinų ir mechaninių įrenginių, transporto priemonių, elektros mašinų ir įrenginių, bei juodųjų metalų) reeksporto vertės augimas. Vertinant reeksporto pokyčius pagal šalis, labiausiai išaugo Rusijos rinka, padidėjusi beveik 33,6% iki 891 mln. eurų. Sparčiai augo reeksporto vertė į Kazachstano, Baltarusijos ir Latvijos rinkas. Jau trečią ketvirtį iš eilės reeksporto vertė sparčiai didėjo į JAV rinką (daugiausiai dėl mineralinio kuro), augimas taip pat fiksuotas į Vokietijos, Turkijos, Estijos ir kitas rinkas.

► **Lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė (neįskaitant energetinių produktų)** 2017 m. II ketv. per metus išaugo 11,9%. Antrame šių metų ketvirtyje eksporto vertės didėjimą daugiausia lėmė inžinerinė pramonė, augimas sudarė beveik 17%, nuo 574 mln. eurų iki 672 mln. eurų. Taip pat sparčiai augo maisto, tabako, baldų, maisto bei popieriaus ir kartono pramonės eksporto vertė, o labiausiai, nagrinėjamu laikotarpiu, mažėjo kitų nemetalo mineralinių produktų eksporto vertė, kuri buvo 13,0% mažesnė nei prieš metus ir sudarė 50,7 mln. eurų. Vertinant pagal rinkas, 2017 m. II ketv. palyginti su 2016 m. II ketv. lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė (be energetinių produktų) į ES šalį augo 11,3% iki 2,3 mlrd. eurų. ES šalims teko 79% lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų). Eksporto vertė į NVS šalį išaugo 26,7% iki 158 mln. eurų, joms teko 5,4% lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės, o į kitas rinkas eksporto vertė padidėjo 10,7% iki 454 mln. eurų, joms teko kiek daugiau kaip penktadalį lietuviškų prekių eksporto vertės.

► **Lietuviškos kilmės (be energetinių produktų) eksporto vertė** į tikslines rinkas antrame šių metų ketvirtyje per metus padidėjo 12,8%, kai bendra lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė augo 11,9%. Tokiu būdu, eksporto augimas tikslinėse rinkose viršijo bendrą lietuviškos kilmės prekių eksporto augimą (be energetinių produktų) jau trečią ketvirtį iš eilės.

► **Prekių eksporto pokyčiai 2017-2018 m.** Lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė turėtų išlaikyti tolygų augimo tempą per visus 2017 m. VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimais bendras 2017 m. augimas turėtų siekti 12%. Tuo tarpu reeksportas 2017 m. per metus tikėtina didės apie 26%. 2018 m. tikimasi eksporto vertės augimo sulėtėjimo: Lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė turėtų augti apie 6,5%, o reeksportas – 10,9%.

II. EKSPORTAS Į TIKSLINES RINKAS**

Lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė į tikslines rinkas 2017 m. II ketv., per metus išaugo 12,8%, kai bendra lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė didėjo 11,9%. Didžiausias metinis augimas 2017 m. II ketv., kaip ir metų pradžioje, fiksuotas į Švedijos rinką – 26,3%, (daugiausia dėl elektros mašinų, metalo gaminių ir baldų), nuo 226 mln. eurų iki 285 mln. eurų. Į Vokietiją eksportas augo 11,4%, nuo 321 mln. eurų iki 358 mln. eurų (daugiausia dėl rūkytos lašišos ir elektros mašinų), į Turkiją – 65,2%, nuo 43 mln. eurų iki 71 mln. eurų (daugiausiai dėl kviečių) bei Ukrainą – 79,4%, nuo 19 mln. eurų iki 34 mln. eurų (daugiausia dėl pirminių plastikų ir trašų). Nagrinėjamu laikotarpiu lietuviškos kilmės (be energetinių produktų) eksporto vertė didėjo į 11 tikslinių rinkų, o mažėjo į tris (JAV, JAE ir Izraelį). Didžiausias metinis smukimas fiksuotas į JAV rinką – 18,8%, nuo 110 mln. eurų iki 89 mln. eurų (daugiausiai dėl trašų) bei Jungtinių Arabų Emyratų – 46,6%, nuo 13 mln. eurų iki 7 mln. eurų (daugiausiai dėl kviečių).

2017 m. II ketv. lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksportas į tikslines rinkas labiausiai per metus išaugo dėl elektros mašinų ir įrenginių – 61,7%, nuo 63 mln. eurų iki 103 mln. eurų, javų – 147,6%, nuo 21 mln. eurų iki 52 mln. eurų, plastikų ir jų gaminių – 23,5%, nuo 101 mln. eurų iki 124 mln. eurų bei baldų – 8,2%, nuo 262 mln. eurų iki 283 mln. eurų. O labiausiai mažėjo trašų – 14,4%, nuo 64 mln. eurų iki 55 mln. eurų, metalo laužo – 28,9%, nuo 27 mln. eurų iki 19 mln. eurų, pašarų priedų – 54,5%, nuo 13 mln. eurų iki 6 mln. eurų bei pramoninių gaminių iš stiklo (izoliacinių medžiagų, verpalų ir pan.) – 32,1%, nuo 13 mln. eurų iki 9 mln. eurų, eksporto vertė.

III. EKSPORTAS PAGAL PRAMONĖS IR ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUS

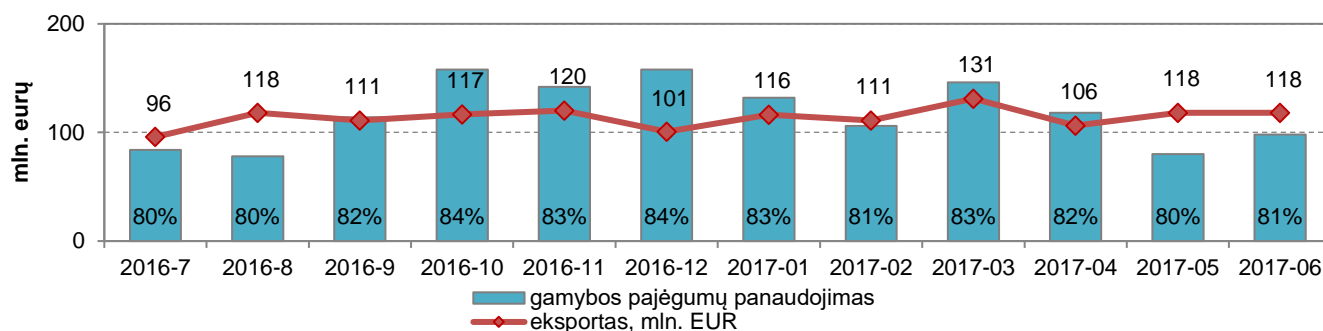
Vertinant pagal pramonės sektorius, lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) metiniam eksporto augimui 2017 m. II ketv. labiausiai įtakos turėjo inžinerinės pramonės eksporto vertės didėjimas. Toliau sparčiai augo maisto, tabako, baldų bei popieriaus ir kartono eksportas. Maisto pramonės eksporto vertė didėjo dėl besitęsiančio spartaus pieno produktų eksporto augimo, kuriam panašią įtaką turėjo ir atsigauančios eksporto kainos tiek ir didėjančios eksporto apimtys. Tabako gaminių eksporto augimą lėmė eksporto kainų augimas, kai tuo tarpu eksporto apimtys neženkiai mažėjo. Popieriaus ir kartono pramonės eksporto vertė labiausiai augo dėl eksporto apimčių augimo į kaimynines rinkas (Lenkiją, Baltarusiją, Rusiją ir kitas) bei Kiniją ir Turkiją. Vienas didžiausių eksporto vertės nuosmukių buvo fiksuotas gėrimų pramonėje, kurį lėmė Coca-cola gamybos nutraukimas Alytaus mieste, dėl ko Lietuvoje pagamintų vaisvandenių eksportas į Latviją bei Estiją per metus sumažėjo 4,9 mln. eurų.

*- pramoninė inžinerija apima 22, 25, 26, 27, 28, 29 ir 30 CPA klasifikatoriaus veiklas.

**- tikslinės rinkos apima Vokietiją, Prancūziją, Jungtinę Karalystę, Norvegiją, Švediją, JAV, Kanada, Japoniją, Izraelį, Kiniją, Jungtinius Arabų Emyratų, Ukrainą, Turkiją ir PAR.
© VŠĮ „Versli Lietuva“ | www.verslilietuva.lt/analitika/

BALDŲ PRAMONĖ

1 pav. Lietuvos maisto pramonės eksportas ir gamybos pajėgumo panaudojimas.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

Baldų sektoriaus eksporto vertė 2017 m. II ketv., palyginti su 2016 m. II ketv., augo 9,4% ir sudarė 342,5 mln. eurų. Pagrindinėmis prekių grupėmis, kurių eksporto vertė 2017 m. II ketv. didėjo labiausiai, buvo: baldų dalys, mediniai miegamojo baldai, minkšti sėdimieji baldai mediniais karkasais ir mediniai biuro baldai.

Baldų dalių eksportas per metus didėjo 14,6%, arba nuo 66,1 mln. eurų iki 75,8 mln. eurų. Pagrindinėmis augusiomis eksporto rinkomis baldų dalims 2017 m. II ketv. buvo JAV, kur baldų dalių eksportas didėjo 56,6%, Ispanija – augo 4,3 karto, bei Lenkija – 25,9% augimas.

Medinių miegamojo baldų eksportas 2017 m. II ketv. per metus didėjo 25,4%, arba nuo 29,0 mln. eurų iki 36,3 mln. eurų. Sparčiausias augimas buvo stebimas į JAV – didėjo 62,0%, į Švediją – didėjo 29%, bei Kanadą – didėjo 93,5%.

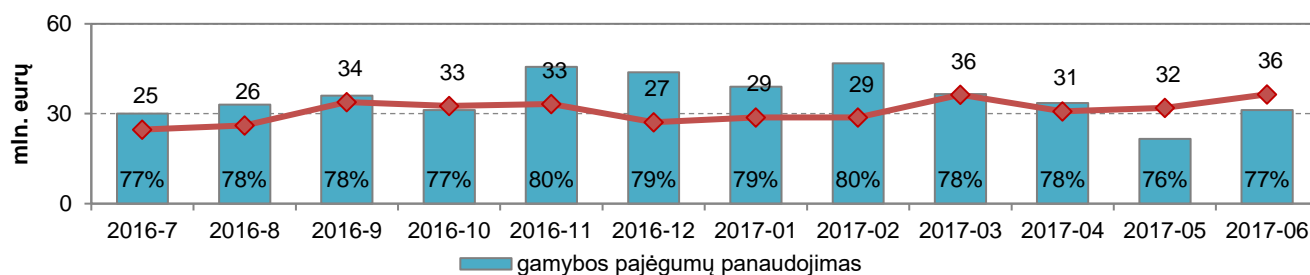
Minkštųjų sėdimųjų baldų mediniais karkasais eksportas didėjo 12,3%, arba nuo 58,6 iki 65,8 mln. eurų. Didžiausias augimas buvo į Švedijos rinką – 13,5%, į Norvegiją – 23,7%, bei Vokietiją – 55,8%.

2017 m. II ketv. baldų pramonės eksportas labiausiai didėjo į JAV – 30,9%, nuo 20,1 mln. eurų iki 26,3 mln. eurų, į Švediją – 8,9%, nuo 62,3 iki 67,8 mln. eurų bei Prancūziją – 28,2%, nuo 12,3 mln. eurų iki 15,7 mln. eurų. Vertinant augimą pagal šalių grupes, tai į ES bei NVS šalių rinką eksporto vertė augo po 8,3%, o į kitas šalis – 15,6%. Spartesnis augimas į kitų šalių rinką – gera tendencija, – nes pastaraisiais metais apie 80% (2017 m. II ketv. – 83%) baldų sektoriaus eksporto yra nukreipta į ES rinką, į NVS rinką – 1%, kitas šalis – 19%.

Didžiausią įtaką baldų sektoriaus eksporto vertės augimui 2017 m. II ketv. turėjo eksportuotos produkcijos apimčių didėjimas. Išankstiniu vertinimu, 2017 m. II ketv. eksportuotų baldų kiekiai per metus padidėjo apie 10%, tuo tarpu baldų eksporto kainos nežymiai mažėjo - apie 2%. Kaip buvo minėta apie 80% baldų eksporto yra nukreipta į ES rinką, kur baldų kainos (apskaičiuotos pagal SVKI) praktiškai nekinta jau keturis metus iš eilės, baldų augimas mažai tikėtinas ir vidutiniu laikotarpiu, galimas netgi mažėjimas dėl didelės mažmeninių tinklų konkurencijos bei augančio baldų importo bei didėjančios konkurencijos iš Azijos gamintojų, kurie dažnai neprivalo laikytis griežtų socialinių, aplinkosauginių bei saugumo reikalavimų taikomų Europos gamintojams. Tačiau Lietuvos baldų sektoriaus įmonių materialinių investicijų augimas, kuris tęsėsi 2013-2015 m. laikotarpiu, leidžia tikėtis tolimesnio eksporto vertės augimo ir artimiausiais metais (jeigu ne dėl kainų, tai dėl apimčių augimo).

TEKSTILĖS PRAMONĖ

2 pav. Lietuvos tekstilės pramonės eksportas ir gamybos pajėgumo panaudojimas.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

2017 m. II ketv. palyginti su 2016 m. II ketv. tekstilės pramonės eksporto vertės metinis augimas sudarė 7,1% ir pasiekė 99,5 mln. eurų. Per metus tekstilės gaminių eksporto kainos didėjo neženkiai (apie 1%), todėl didžiausią įtaką eksporto vertės augimui turėjo didėjantys pardavimų kiekiai. Per metus labiausiai augo vilnos verpalų bei audinių eksporto vertė – 6,8%, nuo 21,5 mln. eurų iki 23,0 mln. eurų. Didžiausias šių prekių grupės augimas buvo į JAV, Austriją bei JK. Taip pat didėjo kitų gatavų tekstilės dirbinių (daugiausiai lovos baltinių) eksportas - 5,9%, nuo 22,8 mln. eurų iki 24,1 mln. eurų. Pagrindinėmis eksporto plėtros rinkomis šioms prekėms buvo Prancūzija, Ispanija, Austrija, JK, bei Kinija. 2017 m. II ketv. gerą augimo tempą demonstravo ir tinklų eksportas, kuris per metus padidėjo 13,1%, nuo 8,0 mln. eurų iki 9,0 mln. eurų.

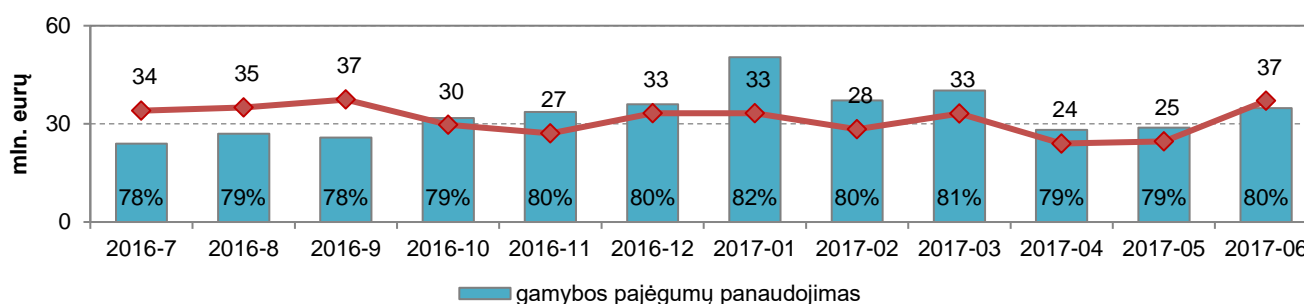
Atsižvelgiant į eksportuotų prekių pobūdį ir jų panaudojimą, 2017 m. II ketv. didžiausią eksporto dalis teko perdirbtoms pramonei skirtoms prekėms, kurių dalis siekė 58%, o 40% eksportuotų prekių sudarė plataus (galutinio) vartojimo prekės. Panaši proporcija tekstilės sektoriaus eksporte buvo ir 2016 m. II ketv. (perdirbtoms pramonei skirtoms prekėms teko 57,3%, plataus vartojimo prekėms – 40,3%).

Nagrinėjant tekstilės sektoriaus eksporto pokyčius iš rinkų geografijos perspektyvos, 2017 m. II ketv. didžiausias augimas buvo stebimas į Prancūziją – 30%, nuo 4,1 mln. eurų iki 5,4 mln. Eurų. Eksporto vertė į Norvegiją per metus didėjo 16,7%, nuo 5,8 mln. eurų iki 6,8 mln. eurų, į Vokietiją – 10,5%, nuo 9,0 mln. eurų iki 10 mln. Eurų. Tačiau per metus 8,3%, nuo 15,7 mln. eurų iki 14,4 mln. eurų, mažėjo eksporto vertė į Daniją, kuri išlieka didžiausia eksporto rinka. Danijos dalis tekstilės sektoriaus eksporte per metus sumažėjo nuo 16,9% iki 14,5%.

Tekstilės įmonėms vis sunkiau konkuruoti darbo rinkoje, nes esama situacija sektoriuje tokia, kad galimybės kelti darbo užmokesčius yra ribotos, o rinka ir darbuotojų lūkesčiai skatina didinti darbo užmokestį. Todėl šio sektoriaus įmonės ieško galimybių įdarbinti darbuotojus ir iš trečiųjų šalių (Ukrainos, Baltarusijos ir kt.). Tiesa, palyginus su drabužių pramone, tekstilės sektoriuje situacija yra kiek geresnė, nes ši ūkio šaka nėra tiek stipriai imli darbo jėgai. 2015 m. duomenimis tekstilės pramonėje išlaidos darbuotojams siekė apie 20% pardavimo pajamų, kai drabužių siuvimo pramonėje šis rodiklis siekė 34%.

DRABUŽIŲ PRAMONĖ

3 pav. Lietuvos drabužių pramonės eksportas ir gamybos pajėgumo panaudojimas.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

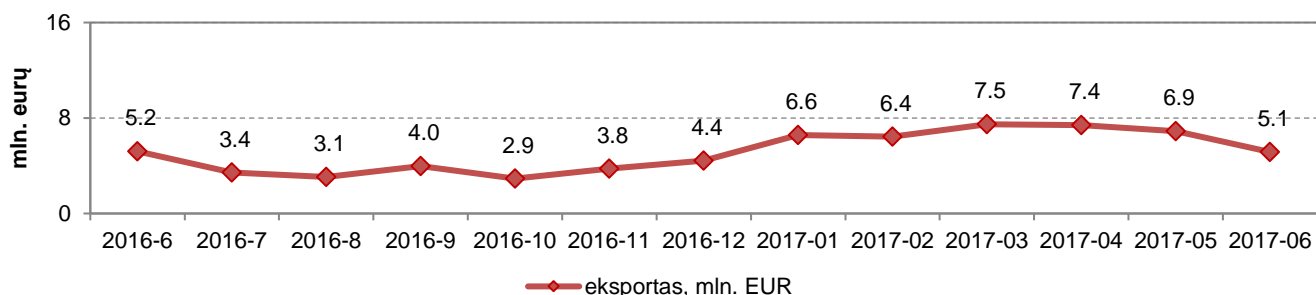
2017 m. II ketv. drabužių pramonės eksportas per metus sumažėjo 3,2%, nuo 88,5 mln. eurų iki 85,7 mln. eurų. Pirminiu vertinimu, drabužių sektoriaus eksporto vertės mažėjimui daugiausiai turėjo įtakos eksporto apimčių mažėjimas apie 7,6%, tuo tarpu eksporto kainos per metus augo apie 4,6%

Pagrindinės prekių kategorijos, kurių eksporto vertė mažėjo labiausiai buvo megzti ir nerti drabužiai bei kiti drabužiai. Kitų drabužių eksporto vertė mažėjo 3,2%, nuo 51,7 mln. eurų iki 50,1 mln. eurų, o megztų ir nertų drabužių eksporto vertė mažėjo 3,3%, nuo 36 mln. eurų iki 34,8 mln. eurų.

Drabužių pramonės didžiausias eksporto vertės metinis nuosmukis 2017 m. II ketv. buvo fiksuotas į Vokietijos rinką. Eksportas į šią rinką per metus susitraukė 15,8%, nuo 22,4 mln. eurų iki 18,9 mln. eurų. Kaip nurodė Lietuvos aprangos ir tekstilės įmonių asociacijos atstovas, drabužių sektoriaus įmonės stengiasi persiorientuoti į pelningesnius užsakymus, kad galėtų prisitaikyti prie sparčiai augančių darbo užmokesčio sąnaudų. Nes drabužių sektoriaus visos pramonės mastu yra vienas imliausių darbo jėgai – išlaidos darbo užmokesčiui siekia 34% pardavimo pajamų, - o mokamas vidutinis darbo užmokestis yra vienas žemiausių. Dėl ko spaudimas didinti darbo užmokestį yra vienas iš didžiausių, tačiau galimybės tam yra ganėtinai ribotos. Todėl ieškodami išeities, drabužių pramonės įmonės ieško galimybių įsivežti pigesnę darbo jėgą ir ieško pelningesnių užsakymų. Minėta tendencija atsispindi ir 2017 m. II ketv. eksporto statistikoje. Eksporto sumažėjimui, į didžiausią drabužių sektoriui Vokietijos rinką, daugiausiai įtakos turėjo apie 22% sumažėjusios eksporto apimtys, tuo tarpu eksporto kainos augo apie 8% Tai yra, užsakymų skaičius mažėjo, tačiau augo jų vertė.

FARMACIJOS PRAMONĖ

4 pav. Lietuvos farmacijos pramonės eksportas.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

2017 m. II ketv., palyginti su 2016 m. II ketv., farmacijos pramonės eksportas didėjo 49,4%, nuo 13,0 mln. eurų iki 19,4 mln. eurų. Farmacijos pramonės eksporto vertės augimą lėmė dviejų prekių grupių eksporto pokyčiai: medikamentų, skirtų naudoti terapijoje arba profilaktikoje bei kraujas ir preparatai, pagaminti iš kraujo. Be to, šios prekių grupės sudaro 98% viso farmacijos sektoriaus eksporto. Atitinkamai 2017 m. II ketv. medikamentų, skirtų naudoti terapijoje arba profilaktikoje eksporto vertė per metus didėjo 79,7%, nuo 6,0 mln. eurų iki 10,7 mln. Eurų, o kraujo ir preparatų, pagamintų iš kraujo eksporto vertė didėjo 22,4%, nuo 6,9 mln. eurų iki 8,4 mln. eurų.

Pagrindinėmis rinkomis, į kurias farmacijos sektoriaus eksportas 2017 m. II ketv. augo labiausiai, buvo: Latvija – 403%, nuo 0,8 mln. Eurų iki 4,1 mln. Eurų, į Estiją eksportas didėjo beveik nuo nulio iki 2,5 mln. Eurų, į JAV – 118,4%, nuo 1,2 mln. eurų iki 2,6 mln. eurų. Dėl spartaus augimo 2017 m. II ketv. Latvija tapo didžiausia eksporto rinka farmacijos pramonei (prieš metus didžiausia eksporto dalis buvo tekusi Izraeliui), o Estija tapo ketvirta didžiausias rinka. Tačiau dar anksti vertinti ar tai ilgalaikė tendencija ir ar tai nėra susiję su į Lietuvos farmacijos sektorių investavusių pasaulinio lygmens žaidėjų sprendimais, susijusiais su vidinių paskirstymo kanalų, tarp skirtingose šalyse veikiančių filialų, optimizavimu.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.